

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת בהעלותך

אל מול פני המנורה

"דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאֶמַּרְתָּ אֵלָיו בְּהֶעֱלִיתְךָ אֶת הַנֵּרֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנֹרָה יֵאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת (במדבר ח, ב).

הפסוק אינו מצווה על הדלקת נרותיה של המנורה, אלא רק על האופן שבו יעמדו הנרות: בהדלקת המנורה צריכים כל הנרות להאיר אל מול פני המנורה. מה פירוש "אל מול פני המנורה", ומהי משמעותו של ציווי זה?

הפשטנים מסבירים שתפקידה של המנורה להאיר את השולחן, ועל כן היא ממוקמת מולו. משמעות המצווה בעומק הפשט היא שהנרות, שהם האור הרוחני, יאירו את השולחן המייצג את עולם הכלכלה והחומר, שהרי כל עניינה של התורה הוא להאיר את העולם, ומה תועיל התורה אם תישאר כלואה בבית המדרש?

רש"י מפרש בדרך אחרת, על פי דברי חז"ל (תנחומא בהעלותך, ב). לדברי רש"י כל הנרות מימין ומשמאל צריכים לפנות אל הנר האמצעי, וטעם הדבר הוא שלא יאמרו "לאורה הוא צריך" – הנר האמצעי עומד בפני עצמו ונושא אור משלו, ואין הוא זקוק לתוספת אורה מן הצד. עיון במדרש יסייע לנו להבין את כוונתו העמוקה של רש"י: "להודיעך שכולו אור ואינו צריך לאורה, ולמה ציווה אתכם? כדי לזכות אתכם".

נראה שכך היא משמעות הדברים: הנר האמצעי הוא האור הא-לוהי, וששת הנרות משני צדיו הם אורותינו-אנו, בני האדם – "נֵר ה' נְשִׂמַת אָדָם" (משלי כ, כז). כל אחד מאתנו נושא אור ייחודי המייחד רק אותו, ואין אורו של ראובן כאורו של שמעון. גם קרבתו של כל נר לנר האמצעי שונה מקרבתו של רעהו. ישנם אנשים בעלי שאיפות רוחניות גדולות הקרובים יותר לאור הא-לוהי, ויש שמרחקם מן האור הא-לוהי רב יותר.

על פי האמת המוחלטת אין לה' כל צורך באורו של האדם, כי מהו אורו של בן אנוש לעומת אור ה'? ואף על פי כן, כדי לְזַכּוֹתֵנו ציוונו הקב"ה להדליק את נרותינו שיאירו מול נרו. כאשר כל הנרות וכל האורות, גם הקטנים והמרוחקים ביותר, מאירים אל מול הנר האמצעי, נעשים כולנו שותפים לא-ל בהוספת אורה בעולם.

שאל דוד בוצ'קו